

Ing. Jan Kroupa
generální ředitel ŘSD ČR

Č. j.: 125/16-19520/VV
V Praze dne 13. 1. 2016

Vážený pane prezidente,

děkuji Vám za zaslání podnětů Asociace pro rozvoj infrastruktury (dále jen „Asociace“) týkajících se nastavení kvalifikačních předpokladů veřejných zakázek na stavební práce. Podněty Asociace jsme se zabývali a v kontextu přípravy aktualizovaných vzorových zadávacích podmínek v souvislosti s připravovaným zákonem o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ“), se s nimi ještě dále zabývat budeme. Mohu Vás ujistit, že v této věci jsme připraveni k další odborné diskusi.

ŘSD ČR zadává veřejné zakázky vždy v souladu s platnými právními předpisy a **naším společným cílem je bezesporu stále zlepšování kvality zadávacích podmínek veřejných zakázek na stavební práce**. Současně je pro ŘSD ČR při zadávání veřejných zakázek nezbytné postupovat v maximální možné míře transparentně.

Pro Vaši informaci v příloze přikládám tabulku s komentáři ŘSD ČR k jednotlivým podnětům Asociace. Z těchto komentářů je zjevné, že celá řada Vámi navrhovaných institutů je již ŘSD ČR v zadávací praxi využívána. Za současné situace pak případné zásadnější změny zadávacích podmínek chceme provázat s platným zněním ZZVZ a výkladovou praxí k němu.

S pozdravem

Vážený pan
Tomáš Janeba
prezident ARI
Asociace pro rozvoj infrastruktury, z.s.

Přílohy:

Příloha č. 1 - Komentáře ŘSD ČR k jednotlivým doporučením ARI

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
1. Seznam stavebních prací		
1.1	Klást důraz na prokázání „reálné“ kvalifikace a faktického podílu prokazujícího subjektu naplnění podle toho, o kterou část kvalifikace se jedná.	ŘSD ČR již tímto způsobem postupuje.
1.2	Za tím účelem je třeba vyžadovat bližší popis způsobu, jakým dodavatel plnil referenční zakázku, zejména zda byla referenční zakázka plněna ve sdružení či subdodavatelsky, a pokud ano, jak konkrétně.	ŘSD ČR již tímto způsobem postupuje.
1.3	Pokud se prokazování kvalifikace má týkat činností, u kterých zadavatel vylučuje možnost plnit je subdodavatelsky (k omezení subdodavatelství viz níže), není ani kvalifikaci v této části možné prokazovat subdodavatelsky. Způsob prokazování kvalifikace k té které části předmětu veřejné zakázky a způsob jejího plnění, včetně konkrétního znění subdodavatelské smlouvy, musí být ve vzájemném souladu. Zadavatel tento soulad musí ověřit již v rámci posuzování kvalifikace.	ŘSD ČR již tímto způsobem postupuje.
1.4	Co se týká referenčních zakázek plněných „ve sdružení“, měl by zadavatel v zadávacích podmínkách vymezit způsob prokazování referenčními zakázkami dodavatelem tak, aby tento prokazoval referenci tak, jak ji ve sdružení skutečně plnil. Dovolujeme si upozornit, že v rozporu s tímto principem současný návrh ZZVZ v §79 odst. 4 předpokládá, že „Nestanoví-li zadavatel v zadávací dokumentaci jinak, může dodavatel k prokázání splnění kritéria kvalifikace ... použít dodávky, služby nebo stavební práce, které poskytl společně s jinými dodavateli, a to v plném rozsahu zakázky“. Toto ustanovení současného návrhu ZZVZ je jednak nestandardní, jednak u rozsáhlých stavebních zakázek vysoce rizikové; představuje i zásadní posun oproti dosavadní rozhodovací praxi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže („Úřad“), která vychází z logického principu, že člen sdružení využívá při prokazování kvalifikace „pouze“ tu část plnění, kterou tento člen zajišťoval. Návrh ZZVZ však chápe podíl člena společnosti ve sdružení a priori jako neoddělitelnou a zastupitelnou část celkového plnění, ledáže zadavatel určí jinak. A právě u zakázek, které dodavatelé realizovali ve	ŘSD ČR již tímto způsobem postupuje, nicméně je možné, že v závislosti na platné verzi ZZVZ bude tento požadavek v zadávacích podmínkách určitým způsobem modifikován nebo upřesněn.

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
	<p>sdrůžení, kde byly práce rozděleny mezi jednotlivé jeho členy, je třeba předcházet tomu, že by technickou kvalifikaci v celém rozsahu prokázal člen, který v původním sdrůžení plnil takovou část zakázky, která je pro prokázání dané kvalifikace věcně nepodstatná či nerelevantní. Proto, pokud nedojde ke změně v textu navrhovaného § 79 odst. 4 ZZVZ, měl by zadavatel způsob využívání referenčních zakázek plněných ve sdrůžení v zadávacích podmínkách upravit, a to ve smyslu výše uvedených principů.</p>	
1.5	<p>Doporučujeme vyžadovat uvedení (funkčního) kontaktu na odpovědného zástupce objednatel, který může podat bližší informace o způsobu plnění referenční zakázky, a tento kontakt pro účely ověření též využívat; jsme si vědomi, že ověření může být komplikované zejména u zahraničních referencí, nicméně jsme přesvědčeni, že u zahraničních referencí je ověření existence referenčních zakázek a způsobu jejich plnění o to podstatnější, že o nich obecně nebývá v prostředí českého stavebního trhu povědomí.</p>	<p>Je na zvážení hodnotící komise zadavatele, zda a v jakém případě přistoupí k přezkoumání pravdivosti, správnosti a řádné realizace v nabídce uchazeče uvedených referenčních zakázek. Při tomto postupu je hodnotící komise oprávněna vyžádat si od uchazeče další relevantní informace (včetně např. zmiňovaného kontaktu na objednatel), často se pak rovnou obrací na objednatel nebo jiné subjekty, které komisi mohou poskytnout příslušné informace nutné k posouzení prokázání kvalifikačního předpokladu.</p> <p>Povinné uvedení kontaktní osoby v seznamu stavebních prací, případně v příslušném osvědčení, nezaručí hodnotící komisi zadavatele její autenticitu. Nicméně do jisté míry takový požadavek může hodnotící komisi usnadnit činnost a zapracování tohoto požadavku do vzorových zadávacích podmínek lze doporučit.</p>
1.6	<p>Doporučujeme pečlivě zvážit, které části plnění veřejné zakázky by měl plnit přímo zhotovitel vlastními kapacitami popř. kapacitami dostupnými v rámci holdingu (koncernu), a tedy které mají být vyloučeny z možnosti plnit je subdodavatelem. Mělo by se jednat o takové činnosti, které vyžadují specifické znalosti a zkušenosti a které jsou zároveň pro kvalitu realizace veřejné zakázky stěžejní. Zpravidla půjde o nejdůležitější, technologicky, technicky a finančně náročné části veřejné zakázky. Obecně doporučujeme požadovat plnění vlastními kapacitami zejména u následujících činností:</p>	<p>V případě zakazu subdodávek se jedná o poměrně spornou a složitou otázku. Zadavatel může být v důsledku lhostejné, zdali tu či onu stavební práci provede přímo dodavatel nebo <u>příslušně kvalifikovaný subdodavatel</u>. Stejně jako nelze obecně předjímat řádné plnění dodavatelem, nelze ani obecně předjímat na vadné plnění subdodavatelem.</p> <p>ŘSD ČR vždy při přípravě individuálně posuzuje zadávací podmínky každé jednotlivé veřejné zakázky, a to i z pohledu relevance a výhodnosti</p>

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
1.7	<p>a) pokládku CB krytu, resp. pokládku živičných vrstev, resp. železobetonových konstrukcí;</p> <p>b) stavby stavebních konstrukcí jako jsou mosty (betonové, ocelové, spřažené mosty), tunely, opěrné zdi, zemní vyztužené konstrukce.</p>	<p>základu subdodávek u určité části plnění. Řada veřejných zakázek takové <u>omezení již obsahuje</u>, a to právě ve smyslu uvedených klíčových činností.</p>
2.1	<p>2. Přehled technických zařízení</p> <p>Doporučujeme využívat možnosti danou ZVZ i ZZVZ (tak jak vyplývá i z evropských zadávacích směrnic) a požadovat po dodavatelích, aby předložili přehled technických zařízení, které bude mít dodavatel při plnění veřejné zakázky k dispozici. V rámci této části kvalifikace by měl dodavatel prokázat, že disponuje nebo bude jednoznačně disponovat technickým zařízením, které je zásadní pro plnění tohoto druhu stavebních prací a je považováno za standardní a nezbytné. Jednat by se mělo o minimální množství specializovaných strojů, a to dle následující typové specifikace a parametru:</p> <p>a) U dálnic s pokládkou cementobetonového krytu např.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - finišer pro pokládku betonu s min. šířkou pokládky 10,5m (1ks), - mobilní nebo stacionární betonárka s výkonem 150m³/hod. <p>b) U staveb s pokládkou živičných vrstev např.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - finišer pro pokládku asfaltových vrstev (1ks), - distributor živice 7t (1ks), - válec ocel. oscilační (1ks), - válec vibrační 7t (2ks). 	<p>Pokud je určité specializované technické zařízení z povahy věci nutné pro plnění předmětu veřejné zakázky, ŘSD ČR již v současnosti využívá možnosti požadovat v podnětu uvedený přehled technických zařízení.</p> <p>Také by bylo možné tyto požadavky vyjmout ze zadávací dokumentace v užším slova smyslu a přesunout je až do závazného návrhu smlouvy s tím, že by je prokazoval až vybraný uchazeč před jejím podpisem.</p> <p>Nicméně současně nastavenou praxi, kdy standardně v zadávacích podmínkách specializované technické zařízení, je-li nezbytné pro plnění předmětu zakázky, požadujeme, považujeme za optimální.</p>
3. Seznam techniků		

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
3.1	<p>Kromě pozic stavbyvedoucích a dalších vedoucích členů projektového týmu doporučujeme, aby zadavatel vyžadoval i prokázání členů týmu pro specifické odborné pozice, a to obsluhu specializovaných strojů. Tito členové by se měli prokázat strojním průkazem opravňujícím k obsluze specifických strojů (válec, finišer atd.), praxí min. 3 roky, popř. též zkušenostmi z obdobných projektů (uvedením konkrétní zakázky a rozsahu vlastní činnosti).</p>	<p>Stejně jako u každého jiného kvalifikačního předpokladu (či obecněji u zadávací podmínky) musí zadavatel zvážit jeho faktický přínos pro zadávací řízení a následně plnění předmětu zakázky dodavatelem.</p> <p>V prvé řadě je zde otázka praktické ověřitelnosti uchazečem poskytnutých údajů, kdyby hodnotící komise (či zvláštní komise jmenovaná pro posouzení kvalifikace) v rámci posuzování prokázání kvalifikačních předpokladů měla ověřit správnost a souladnost v dokumentech uchazeče uvedených údajů s reálným stavem tak, aby mohla konstatovat, že uchazeč kvalifikační předpoklady splnil. Ověřitelnost údajů uvedených u jednotlivých osob obsluhujících jednotlivé stroje se jeví býti značně problematickou.</p> <p>Současně by pak v rámci plnění musel objednatel ověřovat, že reálné plnění je poskytováno pouze těmito osobami a jejich případné změny reflektovat v rámci smluvních dodatků nebo jiným smluvně stanoveným mechanismem. Taková situace je natolik komplikovaná (bude zadavatel chtít v zadávacích podmínkách každou pozici prokázat redundantně pro případ např. nemoci, aby se v takové situaci nemusela zastavit stavba?) a nepraktická, že i vzhledem k již dané smluvní odpovědnosti dodavatele za řádné provedení předmětu zakázky ji považujeme za ne příliš šťastnou či vhodnou.</p>
3.2	<p>Prokázání kvalifikace prostřednictvím určitých členů odborného týmu se musí následně promítat do plnění předmětné veřejné zakázky. Tito členové odborného týmu tak musí být uvedeni přímo ve smlouvě a jejich přímé osobní zapojení při realizaci veřejné zakázky by mělo být zadavatelem v průběhu plnění i kontrolováno. Smluvní podmínky musí být nastaveny tak, aby případné změny v osobách odborníků:</p> <p>a) podléhaly notificační povinnosti,</p>	<p>S touto připomínkou lze souhlasit, pokud by se tímto způsobem nepostupovalo, je daný kvalifikační předpoklad v zásadě zbytečný. Nicméně ŘSD ČR již takto v rámci současné praxe postupuje.</p>

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
	<p>b) byly možné pouze za podmínky, že náhradní odborný člen bude splňovat kvalifikaci stanovenou v zadávacích podmínkách a</p> <p>c) aby případné porušení některé z těchto podmínek podléhalo sankci ze strany zadavatele (zejm. formou smluvní pokuty).</p>	
4. Další doporučení k zajištění výběru kvalitního a spolehlivého zhotovitele		
4.1	<p>Předběžné tržní konzultace</p> <p>Podle evropských zadávacích směrnic a návrhu ZZVZ (§ 33) je již výslovně upravena možnost zadavatele vést tržní konzultace s odborníky či dodavateli s cílem připravit zadávací podmínky a informovat dodavatele o svých záměrech a požadavcích. Podmínkou tohoto postupu je, že zadavatel tím nenaruší hospodářskou soutěž a zajistí transparentnost tržní konzultace.</p> <p>Tržní konzultace patří mezi základní prostředek prodiskutování a tedy i ověření „přiměřenosti“ kvalifikačních kritérií i dalších zadávacích podmínek, a představuje pro zadavatele též velmi praktický nástroj pro zajištění odůvodnění jeho postupu do budoucna. V každém případě doporučujeme zadavateli provést tržní konzultace k jednotlivým prvkům zadávacích podmínek, které zadavatel hodná obecně používat, jakož i k nastavení zadávacích podmínek pro určitou veřejnou zakázku v konkrétních obrysech.</p> <p>Zároveň můžeme nabídnout provedení tržních konzultací v rámci či pod patronací ARI coby odborného uskupení významných subjektů účastnících se v široké míře výstavby infrastrukturních projektů. Jsme schopni nabídnout jak širokou účast zástupců dodavatelů (nejen z řad členů ARI) a odbornou úroveň diskuse, tak zajištění transparentního průběhu a formálního shrnutí do výstupu, který může být využit jako</p>	<p>Předběžné tržní konzultace jsou vhodným nástrojem zejména v případě neobvyklých předmětů plnění, kdy zadavatel objektivně s takovým plněním nemá dostatečnou zkušenost na to, aby předemět zakázky a kvalifikační předpoklady stanovil v kvalitě nutné pro řádné zahájení zadávacího řízení.</p> <p>ŘSD ČR s využitím tohoto nástroje v konkrétních případech, kdy jeho využití bude potřebné a přínosné, počítá.</p>

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
	<p>podklad pro dokumentaci k veřejné zakázce. Možnosti tržní konzultace a naši spolupráce jsme samozřejmě připraveni blíže diskutovat.</p>	
4.2	<p>Dvoukolové řízení</p> <p>Jako vhodný procesní prostředek doporučujeme druhy zadávacích řízení, ve kterých probíhá nejprve kvalifikační fáze, a až následně je okruh kvalifikovaných dodavatelů vyzván k předkládání nabídek. Tento postup je v případě komplexnějších stavebních zakázek standardním i v zahraničí. Výhodou je zejména úspora času a prostředků na straně dodavatelů (a předpokládáme, že i zadavatele), kdy nabídka chystá dodavatel tehdy, pokud je zřejmé, že se řádně kvalifikoval a jeho nabídka nebude vyřazena pro nedostatky v kvalifikaci. Zpravidla takový postup z pohledu zadavatele též vede k větší kvalitě zpracováváných nabídek a získání skutečně porovnatelných nabídek. S kvalitou zpracovaných nabídek se též snižuje riziko mimořádně nízké nabídkové ceny. Časové oddělení kvalifikační a nabídkové fáze zpravidla poskytuje též zadavateli potřebný čas na případné doplnění či vyjasnění podkladů, na základě kterých mají být nabídky předloženy, či řešení námitek dodavatelů v případě jejich vyloučení z důvodu nedostatků v kvalifikaci.</p> <p>Typickým dvoukolovým řízením je užší řízení. Domníváme se, že v případě komplexních stavebních projektů zahrnujících např. zvláštní rizika, prostor pro inovativní přístupy, různé způsoby zajištění výluk apod., mohou být též naplněny podmínky pro využití jednacích řízení s uveřejněním.</p> <p>Pokud by zadavatel přes výše uvedené výhody dvoukolových řízení zvažoval formu otevřeného řízení, doporučujeme pečlivě zvážit využití dvouobálkové metody, která je běžně využívána v zahraničí a kterou upravuje i návrh ZZVZ (§ 110 odst. 3). Pro funkčnost této metody bude</p>	<p>ŘSD ČR využívá užšího řízení v případech, ve kterých si takový postup vyhodnotí jako optimální z hlediska předmětu veřejné zakázky a průběhu zadávacího řízení. V současnosti jsou tímto způsobem zadávány například veřejné zakázky na projektové práce či TDI. ŘSD ČR navíc bude v nejbližší době testovat využití užšího řízení i pro zadávání stavebních prací.</p> <p>ŘSD ČR předpokládá, že uchazeč se účastní zadávacího řízení veřejné zakázky pouze v případě, kdy splňuje zadavatelem stanovené kvalifikační předpoklady, a to bez ohledu na zadavatelem stanovený druh zadávacího řízení. Zadavatel má přitom mimo jiné povinnost stanovit kvalifikační předpoklady (zadávací podmínky) jednoznačně, a pokud některý kvalifikační předpoklad jednoznačný z pohledu uchazeče není, vždy má zákonnou možnost podat žádost o dodatečnou informaci a tím se vyhnout možné chybě v předkládaných dokumentech.</p> <p>Zadavatel má dále k dispozici nástroj v podobě ustanovení § 59 odst. 4 ZVZ, tj. může uchazeče dožádat k vysvětlení či doplnění dokumentů předložených k prokázání kvalifikačního předpokladu. Tento nástroj zadavatel zpravidla využívá, zejména vyskytuje-li se nedostatek v nabídce uchazeče, se kterým by bylo možno uzavřít smlouvu. <u>Dle návrhu ZZVZ se má navíc nově posuzovat jen nevhodnější nabídka.</u></p> <p>Jednací řízení s uveřejněním lze využít pouze v případě splnění zákonných požadavků dle § 22 ZVZ.</p>

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
	zásadní schválení metodiky ze strany MMR, na jejíž přípravě má zájem se podílet i ARI.	
4.3	<p>Zadávací dokumentace</p> <p>Tam, kde je to vhodné, doporučujeme zvážit zadání vybraných projektů na stavební práce zhotoviteli spolu s projektovou nebo inženýrskou činností. Riziko projektování, tak bude přeneseno na zhotovitele. Předmět takové veřejné zakázky by byl vymezen nikoliv formou závazného soupisu prací s výkazem výměr (§ 44 odst. 4 ZVZ), ale požadavky na funkci a výkon (§ 44 odst. 5 ZVZ) a byl by naceňován paušální částkou. Takový postup umožňuje nejen limitaci investic ze strany zadavatele, ale zároveň využití know-how a inovací ze strany zhotovitelů.</p> <p>Jsme si vědomi, že tomuto způsobu zadání by musely být přizpůsobeny obchodní podmínky a interní předpisy zadavatele. K diskusi o potřebném nastavení jsme připraveni poskytnout součinnost.</p>	<p>ŘSD ČR připravuje projekty, u nichž předpokládá využití tohoto postupu v souladu s Yellow Book (FIDIC). Týkat by se měli zejména vybraných liniových staveb.</p> <p><u>Doporučení bereme v potaz.</u></p>
4.4	<p>Jistota a přísliby „performance bond“ a pojištění</p> <p>Z procesních prostředků považujeme za vhodné požadovat po dodavatelích předložení jistoty, která je zárukou neměnnosti nabídky a její závaznosti pro dodavatele předkládajícího nabídku. S ohledem na charakter Vámi zadávaných projektů považujeme jistotu ve výši 2 % předpokládané hodnoty zásadně za přiměřenou.</p> <p>Kromě jistoty je podle našeho názoru účelné vyžadovat pro fázi realizace veřejné zakázky bankovní záruku k zajištění povinností zhotovitele, jejíž výše obvykle činí 10 % (max. 15% podle nastavení smlouvy, rizikovosti a komplexity stavby) a je předkládána v předepsaném znění, uplatnitelná na území České republiky u banky vykazující potřebný rating. Zadavatel by zároveň měl vyžadovat, aby dodavatel předložil závazný a</p>	<p>ŘSD ČR již standardně požaduje předložení jistoty či bankovní záruky tam, kde je to vhodné.</p> <p><u>Požadavek na předložení závazného a neodvolatelného příslibu bankovní záruky v nabídce zvažíme.</u></p>

Číslo	Doporučení ARI	Komentář ŘSD ČR
	<p>neodvolatelný příslib takové bankovní záruky již v nabídce. Pokud by u zhotovitele nastala situace, kdy by dodavatel předkládal bankovní záruku až po uzavření smlouvy, nelze vyloučit velmi nežádoucí situaci, kdy zhotovitel nebude z nějakého důvodu schopen bankovní záruku získat a zadavatel bude postaven před nutnost tuto situaci akceptovat, změnit smlouvu nebo předčasně ukončit smlouvu a zadávací řízení opakovat. Pokud je bankovní záruka zajištěna závazným příslibem či dokonce i předkládána v nabídce, má zadavatel jistotu, že dodavatel je skutečně schopen bankovní záruku získat a že v případě nepředložení příslibu nebo bankovní záruky lze situaci řešit vyloučením takového dodavatele a výběrem dalšího dodavatele v pořadí, v rámci probíhajícího zadávacího řízení.</p> <p>Obdobně doporučujeme v zadávacích podmínkách požadovat příslib pojištění přímo v nabídce, popř. před uzavřením smlouvy s vybraným dodavatelem</p>	